

Pas op uw tellen bij aankoop kunstmest

Kees-Jan van Dam

De komst van Minas in 1998 doet de vraag naar een juiste inschatting van het stikstofkunstmest-verbruik toenemen. Op de bedrijven die meedoen aan de forfaitaire Minas-aangifte is de aankoop van stikstofkunstmest in het kalenderjaar bepalend voor de hoogte van de stikstofheffing over dat jaar.

Hoeveel kunstmest moet worden aangekocht? Deze vraag wordt ieder jaar gesteld. Uit ervaring is ongeveer wel bekend hoeveel er gestrooid wordt op het bedrijf en de vertegenwoordiger staat bij de keuze terzijde. In het verleden maakte een kilootje meer of minder niet veel uit. Het echte werk begint immers pas bij de bemesting. Daar komt het aan op precisie en doelgericht aanwenden! En als er kunstmest over blijft, dan blijft dat mooi liggen tot volgend jaar.

Forfaitaire aangifte

Zo simpel als het was en eigenlijk behoort te zijn is het niet meer voor elk bedrijf. In 1998 krijgt een deel van de bedrijven met het Minas te maken (de bedrijven boven 2,5 gve/ha). Die bedrijven moeten òf een verfijnde aangifte gaan opsturen òf een forfaitaire aangifte. Als u de verfijnde aangifte wilt opsturen moet u dat aan Bureau Heffingen laten weten. Als u niets laat horen valt u automatisch onder het forfaitaire systeem.

Zoals bekend valt stikstofkunstmest wel onder het Minas, maar fosfaatkunstmest niet. Het gaat in dit artikel dus alleen over stikstof. Overigens moet wel de aankoop van fosfaatkunstmest in '98 en '99 worden geregistreerd, maar de betekenis hiervan is nog niet duidelijk. De bedrijven die onder het forfaitaire systeem komen te vallen moeten in 1998 op hun tellen gaan passen bij de aankoop van kunstmest (stikstofkunstmest dus). Onder het forfaitaire systeem namelijk is er geen 'middeling' (of rekening courant zo u wilt) over een glijdende periode van vier jaar mogelijk. Dit houdt in dat alle kunstmest die u aankoopt wordt behandeld als een aanvoerpost in dat éne jaar. Het maakt niet uit of de kunstmest met veel of met weinig verlies is aangewend, of in het geheel niet is gebruikt. Minas-forfaitair doet alsof de aankoop in het kalenderjaar ook volledig in dát jaar wordt gestrooid.

Een verrekeningsmogelijkheid met een ander jaar waarin de kunstmest misschien pas wordt gebruikt, is er niet. Het komt dus aan op een juiste inschatting van de in dat jaar benodigde

hoeveelheid kunstmest.

Verfijnde aangifte

Bovenstaande aanpak geldt vanaf 1998 gelukkig niet voor de verfijnde aangifte. Daar wordt wél middeling toegepast over een glijdende periode van vier jaar. Dat houdt in dat een beetje teveel gekochte kunstmest rustig in opslag mag blijven tot het volgende kalenderjaar om dan gebruikt te worden. De teveel betaalde heffing in het eerste kalenderjaar (namelijk voor de kunstmest die niet is gebruikt) kan dan door onderschrijving van de heffingvrije hoeveelheid in het tweede jaar (namelijk door gebruik van kunstmest die niet hoeft te worden gekocht) worden gecompenseerd.

De verfijnde aangifte staat dus wisselingen toe in de voorraad kunstmest tussen de kalenderjaren. De verfijnde aanpak heeft nog een ander voordeel, namelijk dat het ook de wisselingen in bodemvoorraad en aanwezigheid van vanggewassen op deze wijze toestaat. Wisselingen in bodemvoorraad zijn het gevolg van weersverschillen tussen het ene en het andere jaar en van meerjarige bemestingen in één keer (bouwplanbemesting). Vanggewassen vormen in feite een stikstofvoorraad op stam. Het forfaitaire systeem daarentegen straft wisselingen in bodemvoorraad en 'voorraad op stam' genadeloos af (net als bij kunstmest).

Het advies is dan ook om te kiezen voor de verfijnde aangifte bij Bureau Heffingen in Assen. U heeft hiervoor als het goed is van Bureau Heffingen een formulier in de bus gekregen. De opgave moet vóór 1 februari 1998 gebeurd zijn. Anders zit u aan het forfaitaire systeem vast. Als u hebt gekozen voor de verfijnde methode, en forfaitair blijkt toch handiger te zijn in uw situatie, dan kunt u eind 1998 overstappen op forfaitair; omgekeerd kan niet. U moet niet wachten met opgeven omdat u twijfelt of u wel boven de 2,5 gve/ha uitkomt, want dat weet niemand officieel voor eind 1998!

Aankoop "buffervoorraad" in 1997

Als u dit najaar kunstmest in de voorverkoop

wilt kopen, is het Minas nog niet in werking. Bij de start van het Minas op 1 januari 1998 wordt niet gekeken hoeveel kunstmest u in opslag op het bedrijf hebt. Dit najaar kunt u zonder al te veel rekenwerk kunstmest aankopen en mag het nog best een kilootje meer zijn. De ministeries van LNV en VROM laten in de Nieuwsbrief Mest- en Ammoniakbeleid van juni jl. weten dat bedrijven "op deze wijze kunnen starten met een buffervoorraad, waarmee bijvoorbeeld eventuele foutjes in mestanalyses kunnen worden opgevangen". De Minas-teller begint pas op 1 januari 1998 te lopen. Het verdient dus aanbeveling om al in 1997 kunstmest aan te kopen. Natuurlijk moet u voor goede, vochtvrije opslag zorgen om kwaliteitsverlies (o.a. door condensvorming) zoveel mogelijk te voorkomen. Bij goede opslag kan bijvoorbeeld dit najaar reeds de volledige kunstmestjaargift voor 1998 worden aangevoerd.

Kunstmestaankoop in 1998 bij verfijnde aangifte

Door een buffervoorraad kunstmest aan te leggen, kan men de verliesnorm makkelijker onderschrijven. Immers in 1998 hoeft niet de volledige jaargift aan kunstmest te worden aangekocht, omdat er kan worden uitgeweken naar de buffervoorraad. Het verfijnde systeem heeft door de middelingsystematiek de mogelijkheid om een Minas-krediet op te bouwen voor toekomstige jaren. Vanzelfsprekend kan van de buffervoorraad alleen worden geprofiteerd, als de kunstmest bruikbaar (strooibaar) blijft. Het is daarom het meest voor de hand liggend om in 1998 eerst de buffervoorraad te gebruiken, om kwaliteitsverlies zoveel mogelijk te beperken. Pas als deze op is kan eventueel extra benodigde kunstmest worden aangekocht.

Door inzaaien van een wintergewas na de snijmaïs kan een hoeveelheid stikstof de winter over worden vastgelegd. Dit kan worden gecombineerd met de grondbewerking direct na de snijmaïsoogst.

Kunstmestaankoop in 1998 bij forfaitaire aangifte

Als u toch meedoet aan de forfaitaire boekhouding is het vanaf 1 januari 1998 oppassen geblazen bij het aankopen van kunstmest. Natuurlijk start u met het gebruiken van de buffervoorraad om onnodige veroudering te voorkomen. Als deze niet toereikend is, dan wordt in de loop van het seizoen extra kunstmest aangekocht. Anders dan bij de verfijnde aangifte bouwt u bij onderschrijding van de verliesnorm geen krediet op dat mag worden meegenomen naar 1999. U dient er in het forfaitaire systeem dus elk jaar voor te zorgen dat er aan het eind van het jaar een nieuwe buffer voor het jaar daarop wordt aangelegd. Maar wel zodanig dat u dat jaar niet boven de heffingvrije voet uitkomt, want anders moet u toch nog betalen. Zo kunt u het voordeel van de buffervoorraad uit 1997 uitsmeren over een reeks van jaren.

Andere buffervorraden

Net als bij kunstmest is het bij andere soorten voorraden mogelijk om in 1997 buffers aan te leggen. Het gaat hierbij vooral om de voorraad mest en de voorraad 'gewas op stam'. Ook telt een voorraad (ruw)voer mee als stikstofbuffer. De omvang van deze buffers zal in veel gevallen kleiner zijn dan de kunstmestbuffer. Het opbouwen van een stikstofvoorraad in de bodem is minder voor de hand liggend wegens het risico van uitspoeling in de winter. Bij mest gaat het om stikstof in de mest, omdat dat tot nu toe niet werd geregistreerd. In principe kan de stikstofvoorraad in de vorm van mest worden vergroot, door nog in 1997 mest aan te voeren. Dit voorzover de mestboekhouding dat toestaat. In de praktijk zal dit minder relevant zijn, omdat de opslagcapaciteit meestal nodig is voor opvang van de eigen mest. Verder kan de voorraad 'gewas op stam', in de vorm van wintergewassen/vanggewassen worden vergroot. Dit kan door dit najaar na de maïs een winter- of vanggewas in te zaaien. Dit gewas legt stikstof vast en neemt dat mee, over de jaarwisseling, het Minas-tijdperk in. Het gaat hierbij om een beperkte hoeveelheid van 30-40 kg stikstof/ha. De aankoop van (ruw)voer dit najaar draagt eveneens bij aan vorming van de stikstofbuffer. Dit is alleen aantrekkelijk als voeraankoop normaal ook al plaatsvindt. Hooi en stro lenen zich voor langjarige bewaring. 

